

Hermogenes' Gås – alkymistisk nonsens eller et kemisk bryllup?

Jeg skal ærligt indrømme, at Hermogenes' Gås ikke er en let bog at anmelde. Selv med en uddannelse i esoterisk religionshistorie, må jeg fra første kapitel krybe til korset og erkende, at dens konstante og usammenhængende flodbølge af symbolik og metafor er for tung og kringlet til at forstå på noget bevidst plan. Romanen, som var Ithel Colquhoun's første, og nu udkommer på dansk 54 år efter dens fødsel, har teknisk set et plot, men det på samme måde som en struds har vinger; de er til stede, men ikke umiddelbart relevante for dens bevægelse.

I typisk gotisk stil tager en ung kvinde på besøg hos sin mystiske onkel på hans mystiske gods, gemt væk på en mystisk ø. Her bliver hun både fysisk og åndeligt indespærret, som den alkymistisk besatte onkel forsøger at bruge hende og hendes nedarvede smykker til at fuldføre et ritual af en art, der muligvis vil bringe ham udødelighed. I forsøget på at forstå sin situation og slippe fra onklen, udforsker vores

hovedperson øen, godset og sine minder, og opdager en række mysterier og spirituelle vækkelser på vejen.

Det virker måske meget lige til, men fortællingen om den unge kvinde og onklen fylder egentlig meget få af de 153 sider. Der bliver givet langt mere plads til lange og snørklede beskrivelser af øens forunderlige planteliv og åndelige syner, og handlingen har ingen logisk fremgang som sådan. Det hjælper selvfølgelig heller ikke, at en stor del af bogen består af uredigerede udsnit af Colquhoun's drømmedagbog, som hun holdt hele livet.

Om dette er en egentlig kritik eller ej, er svært at sige. Noget i mig frygter, at jeg bare ikke har det visuelle og symbolske intellekt, det kræver at afkode Hermogenes' Gås. En anden del af mig fristes til at afskrive det som alkymistisk nonsens, som der blev produceret i umådelige mængder af de teosofiske cirkler, Colquhoun begik sig i. Én ting er jeg dog sikker på: man skal være typen, der læser med sanserne, for virkelig at nyde denne bog. De lange symbolrækker er overdådigt beskrevet og drypper ligefrem af vulgær sanselighed. Når logikken brister må man overgive sig til en anden form for læsemæssig erkendelse, der drikker af sprogets evne til at fremelske umulige men sublime billeder. Og her brillerer Colquhoun:

”På skråningen af Vellansergas højre lår kommer et spøgelse nogle gange smertefuldt til syne ved daggry, og heste viger tilbage på en af årernes veje. Ned over midten af hendes krop løber en slank, pelsklædt fure, der udstikker retningen for hendes strøm mod havet. Hendes navle er et bassin med åkander, og natlys spirer fra hendes armhuler. Ved det hjemsøgte sving nær møllen kan man se den helligdom, hvor

hun boede, da hun var en helgen, og på hendes grund har man fundet andre celler og en helende brønd. Vellanserga sover, hendes komas fortykkelse er tåge.”

Bogen kan læses på et par timer, men tager meget længere egentlig at tygge igennem. Om dette er godt eller skidt, føler jeg ærligt talt ikke, at jeg kan gøre mig til dommer over. Fra forordet lærer man, at det tog Colquhoun mere end 10 år at færdiggøre den, og at vi altså ikke har at gøre med spiritistisk automatskrivning. Men hvis der gemmer sig et hermetisk manifest imellem linjerne, kan jeg ikke finde det. Det er dog utvivlsomt en smuk bog. Smukt skrevet og smukt oversat, proppet med smukke metaforer og en inderlig forståelse af den naturlige verdens mere mystiske facetter.

Kun lider den af samme symptom som det meste teosofi fra dens tidsalder; en besættelse af cirkulære symbolsystemer, der taler ind i dem selv og aldrig udenfor. Symboler, der symboliserer metaforer, der beskriver symboler, og som skal forstås med den græske *nous* og ingen andre menneskelige fakulteter. Ejer man mystikerens evne til totalerkendende gnosis, er der altså helt sikkert meget at hente på de 156 tætskrevne sider. Gør man ikke, er Hermogenes' Gås mest af alt blot en fabelagtig køkkenhave.